

DANH MỤC TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU VỀ SÂM VÀ SÂM LAI CHÂU
(Kèm theo Báo cáo số /BC-UBND ngày tháng năm 2026 của UBND tỉnh)

STT	Tên tài liệu	Ghi chú
1	Phạm Quang Tuyền và cs, <i>Nghiên cứu bảo tồn và phát triển các loài Sâm Lai Châu (Panax vietnamensis var. fuscidicus K. Komatsu, S. Zhu & S.Q. Cai), Tam thất hoang (Panax stipuleanatus H.T.Tsai et K.M.Feng) ở các xã vùng cao huyện Mường Tè</i> . 2014, mã số 511/04-2014-ĐTLC-KN (2018). Báo cáo tổng hợp kết quả khoa học công nghệ đề tài	
2	Phạm Quang Tuyền và cs, <i>Nghiên cứu xây dựng quy trình nhân giống và trồng cây Sâm lai châu (Panax vietnamensis var. fuscidiscus K.Komatsu, S.Zhu & S.Q.Cai</i> . 2017. Báo cáo tổng hợp kết quả khoa học công nghệ đề tài	
3	Trần Thị Kim Hương, <i>Nghiên cứu đặc điểm sinh học, sinh thái và kỹ thuật trồng cây sâm Lai Châu (Panax vietnamensis var. fuscidiscus K.Komatsu, S.Zhu & S.Q.Cai)</i> (2023). Học viện Nông Nghiệp Việt Nam.	
4	Báo cáo số 91/BC-CCKL ngày 27/01/2026 Tổng kết công tác năm 2025; triển khai nhiệm vụ năm 2026 của Chi cục Kiểm lâm - Sở Nông nghiệp và Môi trường.	
5	Báo cáo Khởi tạo tài khoản, duy trì tài khoản và xây dựng quy trình truy xuất nguồn gốc sản phẩm Sâm Lai Châu.	
6	Báo cáo đăng ký mã số, mã vạch GS1, đăng ký mã địa điểm toàn cầu, kết nối dữ liệu cổng thông tin truy xuất nguồn gốc sản phẩm, hàng hoá Quốc gia, 2025, Trung tâm mã số, mã vạch Quốc gia.	
7	Quyết định 3342/QĐ-UBND ngày 23/11/2023 của UBND huyện Tam Đường Phê duyệt kết quả đánh giá, phân hạng và cấp Giấy chứng nhận sản phẩm OCOP huyện Tam Đường đợt 2, năm 2023.	
8	Phạm Quang Tuyền (2017). Báo cáo kết quả nghiên cứu động thái tích lũy saponin trong Sâm Lai Châu. Đề tài “ <i>Nghiên cứu xây dựng quy trình nhân giống và trồng cây Sâm lai châu (Panax vietnamensis var. fuscidiscus K.Komatsu, S.Zhu & S.Q.Cai)</i> . Viện Nghiên cứu Lâm sinh.	
9	Quyết định số 611/QĐ-TTg ngày 01/6/2023 của Thủ tướng Chính phủ về việc Phê duyệt Chương trình phát triển Sâm Việt Nam đến năm 2030, định hướng đến năm 2045.	
10	Công văn số 586/VDL-KHĐT ngày 22/4/2026 của Viện Dược liệu về việc cung cấp thông tin nghiên cứu khoa học liên quan đến cây Sâm Lai Châu	
11	Kỹ thuật nhân trồng cây Sâm Lai Châu - Nhà xuất bản nông nghiệp, 2021	

12	Quyết định số 1465/QĐ-UBND ngày 17/10/2024 của UBND tỉnh Lai Châu ban hành Quy trình tạm thời kỹ thuật nhân giống, trồng, chăm sóc cây Sâm Lai Châu trên địa bàn tỉnh Lai Châu	
13	Dự thảo Tiêu chuẩn cơ sở Sâm Lai Châu	
14	Quyết định số 340/QĐ-KHLN-KH ngày 28/6/2019 của Viện Khoa học Lâm nghiệp Việt Nam Ban hành Tiêu chuẩn cơ sở Giống cây lâm nghiệp - Cây giống Sâm Lai Châu	
15	Phạm Quang Tuyền, Báo cáo đặc điểm sinh học, chất lượng, kiến thức bản địa về cây Sâm Lai Châu (2017). <i>Nghiên cứu xây dựng quy trình nhân giống và trồng cây Sâm lai châu (Panax vietnamensis var. fuscidiscus K.Komatsu, S.Zhu & S.Q.Cai)</i> . Viện Nghiên cứu Lâm sinh.	
16	Phan Kế Long, Vũ Đình Duy, Phan Kế Lộc, Nguyễn Giang Sơn, Nguyễn Thị Phương Trang, Lê Thị Mai Linh, Lê Thanh Sơn (2014) Mối quan hệ di truyền của các mẫu sâm thu ở Lai Châu trên cơ sở phân tích trình tự Nucleotide vùng MATK và ITS – rDNA, Tạp chí Công nghệ Sinh học. 12(2):327-337.	
17	Guang-Hui Zhang, Chun-Hua Ma, Jia-Jin Zhang, Jun-Wen Chen, Qing-Yan Tang, Mu-Han He, Xiang-Zeng Xu, Ni-Hao Jiang and Sheng-Chao Yang, (2015). Transcriptome analysis of <i>Panax vietnamensis</i> var. <i>fuscidiscus</i> discovers putative ocotillol-type ginsenosides biosynthesis genes and genetic markers.	
18	Khuất Hữu Trung, Nguyễn Minh Đức, Nguyễn Thị Phương Đoài, Nguyễn Thủy Điệp, Khương Thị Bích, Trần Đăng Khánh, Phạm Quang Tuyền, Bùi Thanh Tân, Nguyễn Thị Hoài Anh, Trịnh Ngọc Bon, Nguyễn Thanh Sơn (2016). Nghiên cứu khả năng tái sinh chồi và tạo cây hoàn chỉnh từ phôi vô tính trong nuôi cấy in vitro cây sâm Lai Châu (<i>Panax vietnamensis</i> var. <i>fuscidiscus</i>). Tạp chí Khoa học công nghệ, 18-23.	
19	Nguyễn Thị Phương Trang, Nguyễn Thị Hồng Mai ¹ , Zhuravlev Yury N, Reunova Galina D (2016). Giải mã trình tự gen rbcL, rpoB của sâm Lai Châu (<i>Panax vietnamensis</i> var. <i>fuscidiscus</i> K. Komatsu, S. Zhu & S.Q. Cai) và sâm Ngọc Linh (<i>Panax vietnamensis</i> Ha & Grushv.) làm cơ sở so sánh khoảng cách di truyền. Tạp chí Sinh học, 39(1): 80-85.	
20	Phạm Quang Tuyền, Nguyễn Minh Đức, Khương Thị Bích, Nguyễn Thái Dương, Nguyễn Trường Khoa, Bùi Thanh Tân, Nguyễn Thị Hoài Anh, Trịnh Ngọc Bon, Trần Thị Kim Hương, Trần Đăng Khánh, Khuất Hữu Trung (2018). Đánh giá đa dạng di truyền một số mẫu giống sâm thu thập tại Lai Châu. Viện nghiên cứu Lâm sinh.	
21	Đỗ Thị Hà, Trần Thị Kim Hương, Phạm Quang Tuyền, Nguyễn Minh Khởi,	

	Lê Thị Loan, Vũ Thị Diệp (2018); Nghiên cứu đặc điểm hình thái và vi học phục vụ xây dựng tiêu chuẩn cơ sở dược liệu sâm Lai Châu (<i>Panax vietnamensis</i> var. <i>fuscidiscus</i>), Tạp chí Dược học, 21-25.	
22	Trần Thị Kim Hương; Hà Thị Thanh Bình, Nguyễn Mai Thơm, Đào Thu Huế; (2019); Nghiên cứu ảnh hưởng của một số biện pháp kỹ thuật trồng đến khả năng sinh trưởng, phát triển và năng suất của cây sâm Lai Châu (<i>Panax vietnamensis</i> var <i>fuscidicus</i> K. Komatsu, S. Zhu & S.Q. Cai) tại Lai Châu; Tạp chí Khoa học Nông nghiệp Việt Nam. 588-593;	
23	Trần Thị Kim Hương, Đào Thu Huế; (2019); Ảnh hưởng của kỹ thuật thu hái, gieo trồng đến khả năng nảy mầm và sinh trưởng của sâm Lai Châu (<i>Panax vietnamensis</i> var. <i>fuscidiscus</i>). Báo Nông nghiệp và phát triển nông thôn. 107-114.	
24	Pham Quang Tuyen, Tran Thi Kim Huong, Trinh Ngoc Bon, Phung Dinh Trung, Bui Thanh Tan, Nguyen Thi Hoai Anh, Nguyen Thanh Son, Hoang Thanh Son, Trieu Thai Hung, Ninh Viet Khuong, Nguyen Thi Thu Phuong, Nguyen Van Tuan, Nguyen Quang Hung, Do Thi Ha, Pham Tien Dung ¹ , Nong Xuan Cu, Tran Van Do, (2019); The ecology and saponins of Vietnamese ginseng – <i>Panax vietnamensis</i> var. <i>fuscidiscus</i> in North Vietnam;, Asian J Agric & Biol. 334-343	
25	HuyTruong Nguyen, Long Ke Phan ,Kim-LongVuHuynh , Thuc-Huy Duong, Nguyen Trang Hai-Yen , Nguyen Thi Hai Yen , Nguyen Phuoc Long, Huong Thuy Le, and Minh Duc Nguyen; (2023); Untargeted Metabolomics Approach for the Differentiation between <i>Panax vietnamensis</i> var. <i>vietnamensis</i> and <i>Panax vietnamensis</i> var. <i>fuscidiscus</i> ; https://www.mdpi.com/journal/metabolites	
26	Trần Bá Luân, Tô Trung Kiên, Ngô Quỳnh Như, Trương Quang Đạt, Lê Văn Minh và Nguyễn Hoàng Minh - Trung Tâm Sâm và Dược liệu Thành phố Hồ Chí Minh; (2024); Tác dụng tăng lực và tăng cường miễn dịch của Sâm Lai Châu (<i>Panax vietnamensis</i> var. <i>fuscidiscus</i>). Tạp chí Khoa học Trường Đại học Quốc tế Hồng Bàng. 105-110.	
27	Bùi Trung Vĩnh, Hồ Hải Bằng, Phạm Thị Mỹ Duyên, Lê Thị Phương Thảo, Cao Thị Thu Mai, Đặng Nguyễn Ngọc Hải, Lương Việt Thắng, Huỳnh Thị Ngọc Giàu, Hoàng Anh Tiến - Tạp chí Y học Việt Nam; (2024); Nghiên cứu mối liên quan của độ phân bố hồng cầu với nguy cơ tim mạch cao theo thang điểm SCORE2, SCORE2-OP ở bệnh nhân tăng huyết áp; Tạp chí y học Việt Nam.	
28	Long Huynh Kim Vu, Duc Minh Nguyen, Long Ke Phan, Yen Trang Hai Nguyen, Huy Truong Nguyen; (2024); Towards differentiation of <i>Panax vietnamensis</i> and <i>Panax vietnamensis</i> var. <i>fuscidiscus</i> by UPLC-QTOF-MS; trang 19-27, Long Huynh Kim Vu et al. HCMCOUJS- Engineering and Technology	
29	Trương Trọng Khôi, Nguyễn Văn Tuấn, Trịnh Ngọc Bon, Bùi Thanh Tân, Nguyễn Thị Hoài Anh, Nguyễn Đình Thượng, Phạm Danh Tuyên, Phạm Quang Tuyền, Trương Tất Đor; (2024); Đánh giá khả năng thích hợp và xây dựng bản đồ tiềm năng phát triển sâm Lai Châu (<i>Panax vietnamensis</i> var.	

	<i>fuscidiscus</i>) tại huyện Tam Đường, tỉnh Lai Châu; Tạp chí Khoa học lâm nghiệp. 54-64;	
30	Hua Hoang Oanh, Do Thi Ngoc Chau, Pham Huynh Thu Trang, Duong Hong To Quyen, Nguyen Phuong Nam; (2024); Investigation of acute and sub-chronic oral toxicity studies of standardized extract from Lai Chau ginseng (<i>Panax vietnamensis</i> var. <i>fuscidiscus</i> K. Komatsu, S. Zhu & S.Q. Cai) cultivated in Sin Ho; <i>H.H. Oanh et al. / Vietnam Journal of Community Medicine, Vol. 65, Special Issue 12, 182-188</i>	
31	Le Van Huy Sornkanok Vimolmangkang, Kanta Noguchi , Varalee Yodsurang Poomraphie Nuntawong , Gorawit Yusakul, Satoshi Morimoto Seiichi Sakamoto; (2024); Monoclonal antibody-based enzyme-linked immunosorbent assay for quantification of majonoside R2 as an authentication marker for Ngoc Linh and Lai Chau ginsengs; Jiranan Chaingam, trang 474-480; Journal of Ginseng Research	
32	Phạm Trung Thành, Nguyễn Như Ngọc, Vũ Kim Dung -Trường Đại học Lâm nghiệp; (2025); Tối ưu hóa điều kiện chiết xuất Saponin từ sâm Lai Châu (<i>Panax Vietnamensis</i> var. <i>Fuscidicus</i>). Tạp chí Khoa học và Công nghệ lâm nghiệp. 15-14.	
33	Nguyễn Thị Huyền, Nguyễn Thế Hưởng, Lê Huệ Anh, Hà Bích Hồng (2025). Nghiên cứu xác định một số trình tự DNA mã vạch phục vụ giám định loài Sâm lai châu (<i>Panax vietnamensis</i> var. <i>fuscidiscus</i>). Tạp chí Công nghệ và Giống cây trồng, 13-22.	
34	Ying Zhang, Yi-Na Wang, Qi-Ze Liu, Run Yang, Zhuo Ma, Chun-Yue Lua, Si-Mei Hea, Bing Hao, Guang-Hui Zhang, Sheng-Chao Yang, (2026). A UDP-rhamnosyltransferase (PviUGT74) in <i>Panax vietnamensis</i> var. <i>fuscidiscus</i> completing pseudoginsenoside F11 biosynthesis.	
35	Phạm Quang Tuyền (2014). Điều tra kiến thức bản địa về hiện trạng khai thác, mua bán, sử dụng và giá trị dược liệu Sâm Lai Châu tại Mường Tè. Báo cáo chuyên đề kết quả nghiên cứu khoa học. Viện Nghiên cứu Lâm sinh.	
36	Phạm Quang Tuyền (2016). Kết quả nghiên cứu nhân giống, trồng bảo tồn cây Sâm Lai Châu (<i>Panax vietnamensis</i> var. <i>fuscidiscus</i>) trên địa bàn các xã vùng cao huyện Mường Tè. Báo cáo hội thảo Bảo tồn và phát triển Sâm Lai Châu tại huyện Mường Tè). Viện Nghiên cứu Lâm sinh.	
37	Phạm Quang Tuyền (2017a.) Đánh giá đa dạng di truyền tập đoàn Sâm Lai Châu. Báo cáo khoa học chương trình khoa học và công nghệ trọng điểm cấp Nhà nước giai đoạn 2013-2018: Khoa học và công nghệ phục vụ phát triển bền vững vùng Tây Bắc.	
38	Phạm Quang Tuyền (2017b). Kết quả xây dựng qui trình nhân nhanh Sâm Lai Châu. Báo cáo khoa học chương trình khoa học và công nghệ trọng điểm cấp Nhà nước giai đoạn 2013-2018: Khoa học và công nghệ phục vụ phát triển bền vững vùng Tây Bắc.	
39	Phạm Quang Tuyền, Nguyễn Bá Triệu & Trần Thị Kim Hương (2016). Kết quả nghiên cứu nhân giống nhằm bảo tồn cây Sâm Lai Châu (<i>Panax</i>	

	<i>vietnamensis</i> var. <i>fuscidiscus</i>) tại Mường Tè. Tạp chí Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn. 23: 108-112.	
40	Phan Kế Long (2014a). Nghiên cứu phân loại, phân bố và thành phần hoá học của cây Sâm mọc tự nhiên ở Lai Châu. Hồ sơ nghiệm thu báo cáo tổng kết đề tài nghiên cứu khoa học. Bảo tàng thiên nhiên. Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam.	
41	Phan Kế Long, Vũ Đình Duy, Phan Kế Lộc, Nguyễn Giang Sơn, Nguyễn Thị Phương Trang, Lê Thị Mai Linh & Lê Thanh Sơn (2013). Mối quan hệ di truyền của các mẫu Sâm thu ở Lai Châu trên cơ sở phân tích trình tự nucleotide vùng matK và ITS-rDNA. Tạp chí Công nghệ Sinh học. 12(2): 327-337.	
42	Trần Văn Tiến, Trương Thị Lan Anh, Lê Ngọc Triệu, Nguyễn Khoa Trường, Trần Thị Nhung, Hoàng Việt Hậu, Nguyễn Văn Giang, Nguyễn Thị Bích Liên & Nông Văn Duy (2018). Nghiên cứu các giai đoạn phát triển và gieo ươm Sâm Lai Châu (<i>Panax vietnamensis</i> var. <i>fuscidiscus</i> Komatsu, Shu & Cai) Tạp chí Khoa học Lâm nghiệp. (2):16-24.	
43	Zhu S., Fushimi H., Cai S. & Komatsu K. (2004). Phylogenetic relationship in the Genus <i>Panax</i> : inferred from Chloroplast trnK gene and nuclear 18S rRNA gene sequences. Planta Med. 69(7): 647-653.	
44	Phạm Thái Hà Văn, Nguyễn Nữ Hải Yến (2018). Nghiên cứu tác dụng của loài <i>Panax vietnamensis</i> var. <i>fuscidiscus</i> trên mô hình gây sa sút trí nhớ thực nghiệm bằng scopolamin.	
45	Quyết định số 3321/QĐ-UBND ngày 31/12/2015 của UBND tỉnh Lai Châu Phê duyệt kết quả rà soát, xác định vùng trồng và định hướng xây dựng hạ tầng thiết yếu phục vụ phát triển vùng Sâm Lai Châu trên địa bàn tỉnh (gồm: Báo cáo kết quả rà soát, xác định vùng trồng và định hướng xây dựng hạ tầng thiết yếu phục vụ phát triển vùng Sâm Lai Châu; Bản đồ vùng phát triển và dự kiến hạ tầng thiết yếu phục vụ phát triển Sâm Lai Châu giai đoạn 2026-2030; Bản đồ vùng phát triển và dự kiến công trình hạ tầng thiết yếu phục vụ vùng phát triển Sâm Lai Châu giai đoạn 2031-2035; Bản đồ vùng thích hợp phát triển Sâm Lai Châu trên địa bàn tỉnh Lai Châu.	



https://drive.google.com/drive/folders/141LIuKXRn2qiNKBjhBs_5ZZa349yoW2w?usp=sharing